

Evaluatie RKC Boarnsterhim

1. Inleiding.

Met de raad is afgesproken dat het functioneren van de Rekenkamercommissie van Boarnsterhim na ruim een jaar zou worden geëvalueerd. In het voorliggende evaluatie rapport wordt eerst ingegaan op de bevindingen van de leden van de rekenkamercommissie zelf. Daarna komen de reacties van de raadsleden aan de orde. Tenslotte volgen er conclusies en aanbevelingen voor het vervolg.

2. Evaluatie leden rekenkamercommissie Boarnsterhim.

2.1. Praktijk versus uitgangspunten

Volgens de leden van de RKC Boarnsterhim werkt de RKC sinds haar installatie overeenkomstig de Verordening op de rekenkamercommissie gemeente Boarnsterhim van 8 november 2005 en de op 24 april 2006 door de raad vastgestelde documenten: het Reglement van orde, het Missie - Visie document en het Onderzoeksprotocol.

De verwachting die de leden van de rekenkamercommissie hadden over de inhoud van de functie bij de werving en selectie was anders dan zoals deze nu in de praktijk wordt uitgevoerd. Bij de werving en de selectie lag het accent van de werkzaamheden van de leden van de RKC op het begeleiden en het coördineren van de onderzoeken. In de praktijk worden de onderzoeken nu door de leden van de RKC zelf uitgevoerd. Voor deze aanpak is impliciet gekozen, omdat het budget niet toelaat om de onderzoeken extern uit te besteden. In dat geval zou maar een zeer beperkt aantal onderzoeken tijdens de zittingsperiode van de RKC kunnen worden uitgevoerd. Dit strookte ook niet met de door de raad uitgesproken ambities. Dit geeft bij de leden van de RKC echter een grotere werklast dan in eerste instantie was verondersteld. Uit de evaluatie blijkt dat de intensiteit van de werkzaamheden en dan met name bij grote onderzoeken toch terug moet worden geschroefd, wil het voor de leden werkbaar blijven. Op onderdelen zal er alsnog moeten worden uitbesteed, of het aantal onderzoeken, of de omvang van de onderzoeken zal moeten bijgesteld. Zo kan er bijvoorbeeld gedacht worden aan het uitvoeren van Quickscans en onderzoeksbrieven door de leden van de RKC zelf en het begeleiden van grotere producties die extern zullen worden uitgevoerd.

De griffier (dhr. M. Frensel) was tot voor kort secretaris van de RKC. Hiervoor was uit pragmatisch oogpunt gekozen. De griffier vormde daarmee de linking pin tussen de RKC en de raad en de RKC en de ambtelijke organisatie. Uit ervaring is gebleken dat dit een lastige constructie is. Hoewel het in de praktijk geen problemen heeft opgeleverd, bestaat er wel de kans daartoe. Als secretaris van de RKC ben je nauw betrokken bij de discussie over de opzet van de onderzoeken. Als griffier moet je de raad informeren of adviseren over het functioneren van de RKC. Hierin schuilt een loyaliteitsconflict. Daarnaast kan de griffier ook onderwerp van onderzoek zijn. Met de heer A.G.M. Rutten, de nieuwe griffier (sinds september 2008) zijn vanwege zijn beperkte tijdsinzet en om bovengenoemde redenen de volgende werkafspraken gemaakt:

- De heer Rutten treedt niet op als secretaris van de RKC.
- Hij zorgt wel voor de logistieke en procedurele zaken, zoals het uitzetten van stukken in de gemeentelijke organisatie, het agenderen van stukken, het maken van afspraken, het laten archiveren van stukken en dergelijke.
- Binnen de RKC wordt een lid aangesteld als secretaris.

2.2. Samenwerking rekenkamerleden en onderlinge ondersteuning

Rol- en taakverdeling.

De heer A. van der Weide is voorzitter van de RKC en verzorgt de communicatie.

De heer P.D. Schaafsma is lid en plaatsvervangend voorzitter.

De heer W. Zuurbier is lid.

Allen vervullen een rol bij het uitvoeren van de onderzoeken: dossieronderzoek, interviews en het schrijven en redigeren van stukken.

Kwaliteit en competenties van de leden.

De RKC bestaat uit een diversiteit aan persoonlijkheden, kennis en kunde. Het blijkt een goede mix die elkaar goed aanvult.

De kwaliteit van de onderzoeken en de kwaliteit van het functioneren komt overeen met de gevraagde kwaliteit en sluit aan bij de wensen van de raad.

Tijdsinzet /aantal onderzoeken

Het eerste half jaar is besteed aan het inwerken en het produceren van de bovengenoemde (verplichte) documenten, zoals het Onderzoeksprotocol.

Daarna hebben we een onderzoek (Op koers met de veerpont, onderzoek naar de exploitatie van de veerpont “De Burd”, maart 2007) en een onderzoeksbrief (Kaderstelling Algemene reserve & weerstandsvermogen, oktober 2007) gemaakt. Momenteel is de RKC bezig met een groot onderzoek (werken aan grote projecten in Boarnsterhim). Dit onderzoek bevindt zich in de afrondende fase en zal in het voorjaar van 2009 aan de raad worden aangeboden.

Conclusie: de productie voldoet aan de verwachting.

De onderlinge communicatie en betrokkenheid

De start was goed. We zijn als RKC voortvarend van start gegaan. De laatste tijd is gebleken dat door de extra tijdsinzet die van de leden wordt verwacht door zelf de onderzoeken uit te voeren bepaalde grenzen in zicht komen en gemaakte afspraken niet altijd (kunnen) worden nagekomen.

Afstemmingsmomenten

Een aantal keren per jaar vergaderen we over het algemene proces: de voortgang, te maken afspraken, inzet van uren en middelen, communicatie, organisatie van het werk en dergelijke. De andere vergaderingen gaan over onderzoeksinhoudelijke zaken.

Invloed op het uiteindelijke resultaat / rapport voor wat betreft verwoording, redactie, leesbaarheid, vormgeving.

De invloed van de leden op het rapport, het resultaat is maximaal; het wordt gezamenlijk gemaakt en geredigeerd. De acceptatie van de onderling ingebrachte stukken is ook goed.

2.3. Samenwerking college en ambtelijke organisatie

Overleg met het college, ambtelijke dienst.

De RKC heeft tot nu toe geen energie gestoken om in overleg te treden met het college van B&W. De RKC voelt dit als een gemis en ervaart de afstand met het college als te groot.

Teneinde aan een sfeer van onderlinge betrokkenheid en afstemming te werken, zou de RKC graag één keer per jaar een overleg willen voeren met het college. Dit overleg zou, voor wat betreft de RKC, gekoppeld kunnen worden aan de vaststelling van het onderzoeksprogramma (in februari/maart).

De voorzitter houdt verder voeling met de directie van de ambtelijke dienst en de gemeentesecretaris.

Bereidheid om mee te werken.

De bereidheid om mee te werken is bij de ambtelijke dienst aanwezig, maar soms moet er door de RKC zwaar aan getrokken worden om reacties van de ambtelijke dienst tijdig te verkrijgen. De afspraken in het protocol worden in deze niet altijd nageleefd. De inhoud van de reacties is, kwalitatief gezien, als divers te kwalificeren en sterk afhankelijk van de betrokken medewerker. Op sommige punten zouden de reacties wat degelijker kunnen. Hoor en wederhoor wordt in ieder geval op alle fronten toegepast. Er bestaat bij de dienst ook voldoende helderheid over de verantwoordelijkheid om mee te werken aan de onderzoeken van de RKC.

2.4. Betrokkenheid raad

Interesse raad bij de werkzaamheden van de RKC:

- Vanuit de raad heeft de RKC één keer een verzoek gehad voor een overleg.
- De contacten met de raad verlopen doorgaans op initiatief van de RKC aan de hand van geproduceerde stukken, rapporten.
- De RKC werd door de voormalige griffier op de hoogte gehouden van ontwikkelingen binnen de gemeentelijke organisatie en de raad. Nu de griffier niet langer deel uitmaakt van de RKC, zou de RKC het op prijs stellen om periodiek een inloopmoment te hebben bij de raad, of het Presidium om te horen wat er leeft en te vertellen wat de stand van zaken is bij de lopende onderzoeken.

Tot op heden heeft de RKC nog geen tussentijdse voortgangsrapportages gemaakt. In december 2008 heeft de RKC de raad met een brief geïnformeerd over de stand van zaken en de voortgang van het onderzoek “werken aan grote projecten”.

2.5 Impact RKC

De rapporten tot nu toe geven volgens de RKC in voldoende mate antwoord op de onderzoeksvragen. Daarmee zijn de doelen van deze onderzoeken volgens de RKC bereikt. De RKC heeft van de raad tot op heden geen negatieve reacties gehad over de bruikbaarheid van de rapporten. De rapporten zijn goed ontvangen en positief gewaardeerd. De RKC gaat er daarom van uit dat de raadsleden de rapporten goed kunnen gebruiken in hun dagelijkse raadswerk. In 2009 zal de rekenkamercommissie het instrument van navolgonderzoek op de door haar uitgebrachte rapportages gaan toepassen.

3. Evaluatie raadsleden

3.1. Inleiding

De RKC heeft aan de leden van het Presidium een vragenlijst gestuurd (bijgevoegd) met het verzoek om deze in te vullen (al dan niet met medewerking van de andere fractieleden). Op 20 januari 2009 heeft met de raad een gesprek plaatsgevonden over het functioneren van de RKC Boarnsterhim eveneens aan de hand van de vragenlijst

Hieronder volgt een samenvatting van de mening die de raad zich over het functioneren van de RKC Boarnsterhim heeft gevormd.

3.2. Verwachtingen

Als verwachtingen van instelling van de RKC noemen de fracties:

- Een objectieve doorlichting van een aantal financieel gevoelige en heikele onderwerpen.
- Uit de onderzoeken kunnen zaken naar voren komen waaruit lering kan worden getrokken voor de toekomst.
- Onderzoeken naar projecten en advies aan de raad.
- Periodiek een goede financiële analyse van een ingewikkelde politieke casus.

De verwachtingen zijn volgens de fracties redelijk tot goed uitgekomen, hoewel er nog niet veel onderzoeken zijn geweest.

3.3. Selectie van onderzoeksonderwerpen

Op de vraag wat de raadsfracties vinden van de geselecteerde onderwerpen is tweemaal zeer relevant en driemaal neutraal geantwoord.

3.4. Invloed

Op de vraag, wat de raadsfracties vinden van de invloed die zij kunnen uitoefenen op de selectie van de onderwerpen door de RKC, geeft één fractie te kennen die invloed te weinig te vinden en vier fracties beoordelen de invloed als goed.

Drie fracties vinden de invloed van de burgers op de selectie van de onderwerpen te weinig één fractie kwalificeert de invloed van de burgers als goed en één fractie heeft daarover geen mening.

3.5. Uitgevoerde onderzoeken

De kwaliteit van de door de RKC uitgevoerde onderzoeken vinden drie fracties zeer goed, één fractie beoordeelt de kwaliteit als neutraal en één fractie heeft daarover geen oordeel.

Drie fracties vinden de conclusies van de RKC zeer goed, één fractie oordeelt neutraal en één fractie heeft geen oordeel.

Vier fracties vinden de aanbevelingen van de RKC zeer goed en één fractie oordeelt neutraal. Het aantal onderzoeken dat door de RKC jaarlijks wordt uitgevoerd vinden twee fracties goed, drie fracties geven aan dat zij het aantal te weinig vinden.

3.6. Het vervolgtraject

Op de vraag of de onderzoeken van de RKC een bijdrage leveren aan de controlerende functie van de gemeenteraad is door de fracties driemaal zeer veel en tweemaal neutraal geantwoord. Dit geldt ook voor de vraag of de onderzoeken van de RKC in het algemeen van invloed zijn op het oordeel van de raadsleden over het door het college gevoerde beleid.

De Raadsleden hebben in meerderheid weinig zicht op wat er met de aanbevelingen van de RKC wordt gedaan (driemaal zeer weinig, eenmaal neutraal en eenmaal zeer veel).

De wijze waarop het college van B&W in het algemeen op de rapporten reageert beoordelen de raadsleden als neutraal (viermaal) of als zeer slecht (eenmaal).

De wijze waarop de raad volgt wat er met de aanbevelingen van de RKC wordt gedaan beoordeelt de raad als neutraal (viermaal) of als zeer goed (eenmaal).

3.7. De communicatie van de RKC

Alle vijf fracties beoordelen de wijze waarop de RKC met de raad communiceert als neutraal.

Vier fracties beoordelen de ruimte die zij krijgen voor vragen aan en informele discussie met de RKC, voorafgaand aan het uitbrengen van een rapport, als zeer goed, één fractie als neutraal.

Drie fracties beoordelen de onderlinge verstandhouding met de RKC als neutraal, twee fracties vinden deze zeer goed.

De informatievoorziening naar de media scoren drie fracties als neutraal en twee fracties hebben er geen oordeel over.

Eén fractie vindt de informatievoorziening van de RKC naar de burgers zeer slecht, twee fracties geven een neutraal oordeel en twee fracties hebben daarover geen oordeel.

3.8. Doelstellingen

Drie fracties hebben een neutraal oordeel, waar het gaat om de vraag, of de instelling van de RKC een bijdrage heeft geleverd aan de verbetering van de doelmatigheid, de doeltreffendheid, de transparantie en de rechtmatigheid van het beleid van de gemeente. Eén fractie kwalificeert deze bijdrage als zeer veel en één fractie als zeer weinig.

Alle fracties van de raad vinden dat de RKC over voldoende bevoegdheden beschikt, maar zij hebben overwegend geen oordeel (viermaal) of zij er ook gebruik van maakt (één keer goed).

3.9. De rol van de secretaris van de RKC

Over de rol van de secretaris wordt door de meerderheid geoordeeld dat het niet per se de griffier hoeft te zijn, maar dat de uren hiervoor geleverd moeten worden. De griffier kan daarbij vanaf de zijlijn ondersteunen. Eén fractie vindt dat het erg belangrijk dat de griffier wel de functie van secretaris vervult.

3.10. Opmerkingen

De volgende opmerkingen zijn in de vragenlijst ingevuld:

- Regelmatig overleg is gewenst tussen de raad en de RKC.
- Voortgangsrapportages over de realisering van de planning en dergelijke zijn wenselijk.

4 Conclusies en aanbevelingen

De volgende gezamenlijke **conclusies** kunnen uit de bovenstaande evaluatie worden getrokken:

- De RKC voldoet aan de verwachtingen.
- De selectie van onderzoeksonderwerpen voldoet eveneens.
- De kwaliteit van de onderzoeken is goed.
- De onderzoeken zijn relevant en dragen bij aan de controlerende rol van de raad.
- De RKC beschikt over voldoende bevoegdheden.
- Het beeld bestaat bij de raad dat de communicatie naar de burgers verbeterd kan worden.
- De rol van secretaris kan worden vervuld door iemand anders dan de griffier.
- Bij de uitvoering van grote onderzoeken loopt de RKC tegen de grenzen aan van het leveren van voldoende onderzoekscapaciteit door eigen inzet van uren. Bij de kleinere onderzoeken, zoals “veerpont De Burd”, stuit de eigen inzet van onderzoekscapaciteit niet op problemen.
- Het is gewenst dat er meer overlegmomenten zijn tussen de RKC, de raad en B&W.
- Bij grote projecten is er behoefte aan voortgangsrapportages.

De conclusies leiden tot de volgende **aanbevelingen**:

- De RKC zorgt eenmaal per kwartaal voor een voortgangsrapportage en heeft minimaal tweemaal per jaar een bespreking over de planning en voortgang met de raad, of het Presidium. Eenmaal per jaar wordt er een overleg gepland tussen de RKC en B&W, waarin procedurele zaken met betrekking tot planning en afstemming worden besproken..
- Het secretariaat van de RKC wordt door een lid van de RKC vervuld. De griffier zorgt voor de logistieke en procedurele zaken en verzorgt de verbinding tussen de RKC en de ambtelijke en bestuurlijke organisatie.
- De grotere onderzoeken zullen deels worden uitbesteed. De leden van de RKC doen zelfstandig de kleine onderzoeken (Quickscans) en onderzoeksbrieven.
- Bij grote onderzoeken zal in de toekomst elk kwartaal een tussenrapportage worden gegeven.
- De communicatie met de burger dient te worden verbeterd.

De RKC van Boarnsterhim,
16 februari 2009